

NOVA CIJENA SVJEŽEG SIROVOG MLIJEKA

Janja Jozanović, Croatiastočar

Dosadašnja cijena mlijeka i način obračuna utvrđena je Uredbom o ciljnoj cijeni svježeg sirovog mlijeka koju je donijela Vlada RH. Uredba je objavljena u NN 156/2002 i 153/2005.

Povjerenstvo sastavljeno od predstavnika proizvođača mlijeka i mljekarske industrije dogovorilo je **novu ciljnu cijenu mlijeka standardne kakvoće u visini od 1,978 kuna za litru, što je za 10 % više od dosadašnje ciljne cijene, koja je bila 1,798 kn/lit.**

U skladu s odredbama Uredbe utvrdit će novčanu vrijednost masne jedinice i novčanu vrijednost jedinice za bjelančevine za kravlje mlijeko s 3,7 % m. m. i 3,2 % bjelančevina, čiji će zbroj dati navedenu cijenu.

Što je "mlijeko standardne kakvoće"?

Pravilnikom o kakvoći svježeg sirovog mlijeka NN 102/2000 propisani su zahtjevi o kakvoći kojima pri otkupu mora udovoljavati svježe sirovo mlijeko.

Svi sudionici u proizvodnji i otkupu mlijeka znaju ove kriterije, ali još jednom navodimo odredbe iz članka 5 i 8 Pravilnika o kakvoći kojima mora udovoljavati, a što ne smije sadržavati svježe sirovo kravlje mlijeko.

Mlijeko mora udovoljavati sljedećim zahtjevima kakvoće, tj. mora sadržavati:

- najmanje 3,2 % mliječne masti,
- najmanje 3,0 % bjelančevina,
- najmanje 8,5 % suhe tvari bez masti,
- gustoću od 1,028 do 1,034 g/cm na temperaturi od 20 °C
- kiselinski stupanj od 6,6 do 6,8 SH, a pH vrijednost od 6,5 do 6,7,
- točku leđišta ne višu od -0,517 °C, te
- negativan rezultat alkoholne probe sa 72 % etilnim alkoholom.

Mlijeko ne smije sadržavati:

- rezidue iznad dopuštene količine koje imaju farmakološko ili hormonalno djelovanje te antibiotike,
- pesticide,
- detergente i druge štetne tvari koje mijenjaju organoleptička svojstva mlijeka,
- mehaničke nečistoće,
- dodane količine vode.

Kravlje mlijeko standardne kakvoće sadrži 3,7 % m. m., 3,2 % bjelančevina, 400 000 somatskih stanica u 1 mL mlijeka, te 100 000 mikroorganizama u 1mL mlijeka. Ovom mlijeku standardne kakvoće utvrđena je cijena od 1,978 kn/lit.

Ciljna cijena kravljeg mlijeka dobije se kada se osnovna cijena mlijeka uskladi s klasom i brojem somatskih stanica, korištenjem ispravke vrijednosti za mlijeko

standardne kakvoće (3,7 % m. m. i 3,2 % bjelančevina) zavisno o klasi u koju je razvrstano po broju mikroorganizama i na temelju broja somatskih stanica, kako slijedi:

Ispravak vrijednosti	Kravlje mlijeko		
	Razvrstavanje po klasama		Broj somatskih stanica
	Klasa	Broj mikroorganizama	
1,15	E	< 50.000	<400.000
1,025	I	<100.000	<400.000
0,90	II	<400.000	<400.000
0,80	III	>400.000	>600.000

Što u cjenovnom smislu znači nova cijena?

Cijena mlijeka standardne kakvoće (EU mlijeko):

- E klasa (3,7 % m. m. i 3,2 % bjelančevina) 2,2747 kn/lit
- I. klasa (3,7 % m. m. i 3,2 % bjelančevina) 2,0285 kn/lit

Cijena mlijeka koje ne udovoljava EU standardu:

- II. klasa (3,7 % m. m. i 3,2 % bjelančevina) 1,7802 kn/lit
- III. klasa (3,7% m. m. i 3,2 % bjelančevina) 1,5824 kn/lit

Prema podacima Hrvatskog stočarskog centra - Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka u 2007. godini u Hrvatskoj bit će otkupljeno oko 660 milijuna litara mlijeka prosječne masnoće 4,05 % m. m. i sadržajem bjelačevina od 3,40 %.

Ako se nova cijena mlijeka primijeni na prosječnu kakvoću otkupljenog mlijeka, dobiju se sljedeće cijene:

- cijena kravljeg mlijeka s 4,05 % m. m. i 3,4% bjelančevina za:
 - a) mlijeko standardne kakvoće: E klasa iznosi 2,428 kn/lit., a I. klasa iznosi 2,198 kn/lit.
 - b) mlijeko koje ne udovoljava EU standardu: II. klasa iznosi 1,9188 kn/lit., a III. klasa 1,7056 kn/lit.

Uredbe o novoj cijeni mlijeka primjenjivat će se od 01.12.2007. godine. Uredba će biti donesena na rok od 3 mjeseca i bit će objavljena u Narodnim novinama.

Uredbom će biti obuhvaćeno povećanje osnovne cijene mlijeka, povećanje cijene mlijeka za E klasu te smanjenje cijene za II. i III. klasu.

Mljekarska industrija isplaćuje i tvorničke premije koje, uz kakvoću mlijeka, stimuliraju i količinu mlijeka. Visina tvorničke premije ovisi o količini i kakvoći isporučenog mlijeka, a to proizvođači pojedinačno ugovaraju s mljekarom kojoj isporučuju mlijeko. Tvornička premija značajno utječe na ukupnu otkupnu cijenu mlijeka.

Prognoza otkupa mlijeka i broj proizvođača u 2007. godini

Očekivani otkup mlijeka u 2007. god. procijenjen je na oko 660 000 000 litara. Prema podacima o dosadašnjim otkupljenim količinama mlijeka, broj proizvođača mlijeka u Hrvatskoj u 2007. godini je oko 32 000, a taj broj pokazuje znatno smanjenje broja proizvođača mlijeka. Proizvođač godišnje prosječno isporuči oko 20 625 litara mlijeka.

Proces povećanja brojnog stanja stada i povećanje proizvodnje mlijeka po kravi u posljednje četiri godine rezultiralo je povećanjem količina mlijeka u otkupu za 100 milijuna litara. Struktura proizvođača mlijeka u otkupu se poboljšava i ona je sljedeća:

- od ukupnog broja proizvođača 5 400 proizvođača ili 17 % je onih koji godišnje isporučuju 440 000 000 litara mlijeka, što čini 67 % ukupnog otkupa mlijeka;
- drugu skupinu čini 4 600 proizvođača ili 14 % koji isporučuju 94 000 000 litara mlijeka, što predstavlja 15 % otkupljenih količina mlijeka;
- trećoj skupini pripada 20 500 proizvođača, odnosno 63 %, i oni prodaju ukupno 120 000 000 litara mlijeka, što čini "svega" 18 % godišnjih količina mlijeka. Ova kategorija proizvođača godišnje isporuči prosječno oko 6 000 litara po gospodarstvu.

Ova treća grupa proizvođača (s prosječnom isporukom od oko 6 000 litara godišnje) nije nevažna, a sigurno nije zanemariva niti količina mlijeka od 120 000 000 litara. Poznato je, da je za povećanje otkupa od 100 000 000 litara mlijeka bilo potrebno više od 4 godine, uz velika investicijska ulaganja i potporu Vlade RH.

Kretanja u Europskoj uniji

Neki trendovi u uproizvodnji mlijeka u EU:

- od ukupne količine proizvedenog mlijeka, čak 95 % je mlijeka standardne kakvoće,
- utvrđena je kvota za sve zemlje članice EU,
- u 2007. god. povećan je izvoz mlijeka u prahu i maslaca na druga tržišta,
- otkupne cijene mlijeka u drugoj polovici godine rastu.

Posjetom Laboratorija za kontrolu kakvoće mlijeka u Bavarskoj dobili smo sljedeće podatke o cijenama mlijeka:

- cijena mlijeka od VI. do X. mjeseca 2007. iznosi od **0,30** do **0,38** EUR/litri.

Irski stručnjaci su, uz seminar o europskoj legislativi, održanom u Zagrebu polovicom studenoga 2007. god., iznijeli svoje cijene mlijeka:

- cijena mlijeka od VI. do X. mjeseca 2007. kreće se od **0,22** do **0,32** EUR/litri.

Ovako utvrđena cijena mlijeka u navedenim zemljama odnosi se na mlijeko s 4,2 % m. m. i 3,4 % bjelanjčevina, te za godišnju količinu najmanje 500 000 litara

Što je to utjecalo na povećanje cijene stočne hrane? Vjerojatno loše meteorološke prilike koje su smanjile proizvodnju žitarica i time utjecale na povećanje cijena stočarskih proizvoda. U isto vrijeme, otvorila su se i nova velika tržišta Kine i Indije.

Proizvođači, unaprjeđujte tehnologiju u proizvodnji i proizvodite sve više mlijeka standardne kakvoće E i I. klase!

Članak objavljen u Mljekarskom listu broj 12